

Захарченко П.В.

Плиська Є.І.

**Захарченко П.В., кандидат тех.наук, професор,
Плиська Є.І., магістр,
Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ**

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ГАЗОБЕТОННИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

З кожним роком частка автоклавного газобетону у структурі ринку стінових матеріалів збільшується. Рациональне застосування цього матеріалу в основних конструктивних елементах будівель, особливо у поєднанні з іншими традиційними матеріалами і прогресивними конструктивно-технічними і об'ємно-планувальними рішеннями, дозволяє не лише зменшити вартість будівлі, але і збудувати тепле, комфортне і доступне житло.

Сьогодні виробництво автоклавного газобетону набуло широкого застосування як в Європі, так і в країнах СНД. Частка автоклавного газобетону у структурі ринку стінових матеріалів у більшості цих країн складає не менше 40-45%, а в деяких досягає 70%. Беззаперечним лідером за випуском АГБ на душу населення є Республіка Білорусь (табл. 1) [1].

Позитивним моментом, який обумовлює збільшення застосування ніздрюватобетонних виробів у будівництві у Республіці Білорусь є державна програма «Основні напрямки розвитку матеріально – технічної бази будівництва Республіки Білорусь до 2015 р.». Згідно цієї програми ніздрюватий бетон визначений основним будівельним матеріалом і до 2015 р. заплановано довести використання пористого бетону в надземній частині малоповерхових будинків до 97%, а потужності з його виробництва – збільшити в 2,1 рази [6].

Близько 80% ніздрюватого бетону в Білорусі виробляється за ударною технологією. А в Україні навпаки, більшість нових підприємств працює за литтвовою технологією. Основною перевагою застосування ударної технології є зниження відпускної вологості газобетонних виробів до 25% проти 40% при литтвовій технології. Однак, з часом вологість стіни з ніздрюватого бетону знижується і за 2-3 роки відбувається досягнення експлуатаційної вологості 4-6% [4].

В Україні ринок ніздрюватого бетону є не таким розвинутим, як у ряді інших європейських країн, проте необхідно зазначити, що частка газобетону у структурі ринку стінових матеріалів зростає з 24% у 2010 році до 32% у 2012 році [5].

На ринку стінових будівельних матеріалів газобетон позиціонується як конструктивний теплоефективний матеріал. Саме тому він витісняє з ринку керамічну та силікатну цеглу, оскільки зовнішні стіни, виконані з цих матеріалів характеризуються великими тепловтратами. В зв'язку з цим виробництво керамічної цегли за останні декілька років знизилося, а виробництво автоклавного газобетону навпаки збільшилося.

Таблиця 1.

Випуск АГБ у різних країнах

Країна	Випуск АГБ в 2012 р., млн. м ³ /рік	Випуск АГБ в 2012 р. в перерахунку на душу населення, м ³ /люд
Білорусія	3,2	0,338
Польща	4,401	0,141
Росія	9,92	0,069
Україна**	2,2	0,048
Казахстан**	0,73	0,043

Так, виробництво керамічної цегли в 2012 році склало лише 900 млн. шт. ум. цегли, в той час як в 2011 – 1162 млн. шт. ум. цегли. Найбільші обсяги виробництва керамічної цегли були зафіксовані перед кризою в 2007 році – 2 311 млн.шт ум. цегли [3].

Протягом 2009-2012 рр. виробництво газобетону невпинно зросло і у 2012 році склало 2,1 млн. м³ газобетону (рис. 1).

Основні виробники автоклавного газобетону в Україні та їхні проектні потужності наведені у таблиці 2 [3,5].

Однак, необхідно зазначити, що не всі підприємства працюють на повну потужність. Так, обсяги продажу газобетону найбільшими виробниками в 2012 році значно менші за їхню проектну потужність.

У структурі продажу газобетону більшу частину, близько 60%, займають газобетонні виробники густиною D400, оскільки їхні теплоізоляційні властивості дозволяють зводити одношарові стінові конструкції, які відповідають нормативним вимогам за теплоопором.

Якщо проаналізувати географічне розташування заводів з виробництва газобетонних виробів, то можна побачити, що воно вкрай нерівномірне, оскільки у Західній Україні немає жодного заводу (рис. 2). Тому одним з перспективних напрямків розвитку газобетонного виробництва в Україні є будівництво та введення в експлуатацію заводу з виробництва газобетону в Західній Україні.

Для заповнення вільної ніші на ринку газобетонних виробів в Україні ПАТ «Таврійська будівельна компанія» у м. Миколаєві Львівської області придбала площадку і зараз будує завод з сучасним обладнанням. Проектна потужність підприємства, яке планується ввести в дію в найближчий час – 200 тис.м³ на рік.

Що стосується розподілу ринку газобетонних виробів за частками основних виробників, то тут перше місце займає ТОВ «Аерок» з часткою 30%. Найближчими конкурентами є газобетонні виробники ТМ «Стоунлайт», ТОВ «ЮДК» та ТОВ «ЗБМ №1» (рис. 3).

Як видно з рисунку 3, у структурі виробників, лише незначна частина, всього 4% припадає на імпорتنу продукцію. У більшості випадків на українському ринку представлена імпортна продукція з Білорусії, Польщі та Туреччини.

Імпортозалежність України в сегменті виробів з газобетону з кожним роком знижується. Так, якщо в 2008 році Україна імпортувала близько 300 тис.м³, то в 2012 році лише 70 тис.м³ [2]. Це пов'язано з будівництвом та введенням в експлуатацію нових заводів, а також переобладнанням заводів з виробництва силікатної цегли на випуск газобетону.

На сьогоднішній день в Україні газобетон широко застосовується у багатоповерховому монолітно-каркасному будівництві, хоча співвідношення споживання виробів з газобетону у мало- та багатоповерховому будівництві складає близько 60% та 40% відповідно.

Основними каналами розповсюдження газобетонної продукції на ринку України є дилерські організації (67%), будівельні організації (18%), будівельні супермаркети (9%) та інші (6%).

Асортимент газобетонної продукції на ринку України представлений в основному стіновими й перегородковими блоками, U-блоками різних типорозмірів і густини, клейовими сумішами. Крім того, у 2012-2013 рр. ТОВ «Аерок» представило на ринку новий продукт – армовані вироби (брусківі перемички, плити перекриття та покриття).

Використання армованих виробів з газобетону є одним з найперспективніших напрямків розвитку енергоефективного будівництва. Адже високі теплоізоляційні показники даних виробів вирішують таку основну проблему при будівництві енергоефективних споруд як «містки холоду». Це дозволяє отримати однорідну конструкцію та знизити витрати енергії на опалення.

Крім армованих газобетонних виробів, перспективними напрямками розвитку ринку автоклавного газобетону є будівництво нових заводів у Західній Україні, зниження густини виробів зі збереженням коефіцієнта конструктивної якості та часткова або повна заміна кварцового піску на золу виносу, що дозволяє досягнути значної економії через зменшення енерговитрат при помелі піску та звільнення ТЕС від золи виносу.

Ринок газобетону в Україні є таким, що динамічно розвивається. На нашу думку, через декілька років Україна за рахунок повного використання наявних потужностей та введення нових зможе досягнути рівня таких країн як Білорусія та Польща у кількості споживання газобетону на душу населення. Для цього в першу чергу потрібно підвищувати споживні властивості газобетону, удосконалювати технологію виробництва, переснащувати підприємства з застарілим обладнанням, а також, по можливості, знижувати собівартість продукції, а отже і ціну для кінцевого споживача.

Таблиця 2.

Найбільші заводи-виробники автоклавного газобетону в Україні та їх проектна потужність

Найменування виробника	Проектна потужність, м ³ на рік
Завод «Орієнтир-Буделемент»(ТМ «Стонлайнт», м.Бровари, Київська область)	450 000
ТОВ «Аерос» (м. Березань, Київська область)	400 000
ТОВ «Аерос» (м. Обухів, Київська область)	350 000
ТОВ «Завод будівельних матеріалів №1» (м. Нова Каховка, Херсонська область)	380 000
ТОВ «ЮДК» (м.Дніпропетровськ)	300 000
ПП «Будтехнологія – Н» (Куп'янський силікатний завод, м.Харків)	200 000
ТОВ «Силікатбетон» (Сумська область)	140 000
ПАТ «Житомирський комбінат силікатних виробів»	80 000
ТОВ «ТД ЗБК – 3» (входить до складу корпорації «Харківські будівельні матеріали»)	80 000
ТОВ «Ютонг» (м. Вознесенськ, Миколаївська область)	80 000
ПАТ «Дніпропетровський силікатний завод»	60 000
ПП «Автокрафт» (м.Бершадь, Вінницька область)	40 000

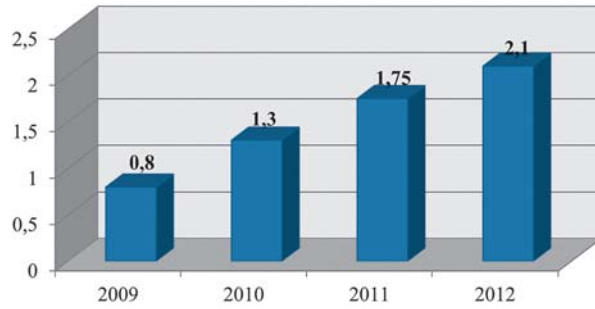

Рис. 1. Динаміка виробництва автоклавного газобетону в Україні протягом 2009-2012 рр., млн.м³ (за даними Всеукраїнської асоціації виробників автоклавного газобетону)

Рис. 2. Географія розташування заводів з виробництва автоклавного газобетону в Україні

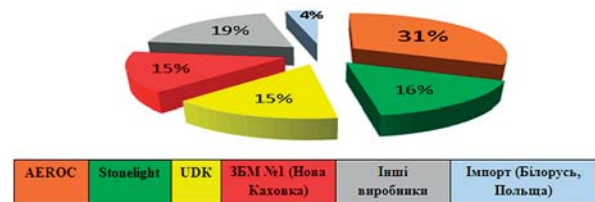

Рис. 3. Частки ринку основних виробників автоклавного газобетону в Україні, 2012 р., % (за даними відділу маркетингу ТОВ «Аерок»)

Література:

1. Вишневецький А.А., Гринфельд Г.І., Кулікова Н.О. Аналіз ринку автоклавного газобетону Росії // Будівельні матеріали. – липень 2013. – ст.40;
2. «Галузева програма енергоефективності у будівництві на 2010-2014 роки», затверджена наказом Мінрегіонбуду від 30 червня 2009 року №257;
3. Довідник по ринку матеріалів для внутрішнього облаштування та оздоблення приміщень (за даними 2012 р.) за заг. ред. к.т.н., проф. П.В.Захарченка. КНУБА. – К: СПД Павленко, 2013;
4. Поплавскис Я.М. Енергозберігаючі властивості ніздрюватого бетону;
5. Сиротин О.В. Аналіз ринку автоклавного газобетону України 2010-2012 рр.;
6. <http://www.irbit-glass.ru/budivnitstvo/599-dosvid-virobnictva-i-zastosuvannya-yacheistobetonnix-virobiv-avtoklavnogotverdnennya-v-respublici-bilorus.html> – Досвід виробництва та застосування ніздрюватобетонних виробів автоклавного тверднення в Республіці Білорусь.